

BIR UMRGA VATAN HIMOYACHISIMIZ!

Dadajanov Ruzmat Normatovich

*Jamoat Xavfsizligi universiteti katta o'qituvchisi,
f.-m.f.n., dots.*

Annotatsiya: Mustaqilligimizning ilk yillaridanoq mamlakatimiz mudofaasini kuchaytirish masalasi davlatimiz siyosatining eng muhim ustuvor yo'nalishlaridan biri deb belgilandi. Yurtboshimizning Mudofaa ishlari vazirligini tashkil etish to'g'risidagi Farmoni bilan bu boradagi ishlarga tamal toshi qo'yildi.

Kalit so'zlar: O'zbekiston Respublikasi Qurolli Kuchlari, O'zbekiston Respublikasi Oliy Kengashi, Vatan, yurt, inson, burch, vijdon, tinchlik,

Bir o'lka bor dunyoda, biroq
Bitilmagan dostonidir bori:
Faqat ojiz qalamim manim,
O'zbekiston, Vatanim manim

Ona Vatan! Nima uchun Vatanni ona so'zi bilan yonma-yon ishlatamiz? Chunki, Vatan ham onamiz singari aziz, mehribon va qadrlidir. Inson dunyoga kelmasidan avval onaning vujudida ulg'aysa, dunyoga kelganidan keyin esa endi Ona Vatanda unib o'sadi. Kishining tug'ilganda kindik qoni to'kilgan yer uning Vatani hisoblaniladi. Mana shu Vatanni asrab-ardoqlash, ximoya qilish xar bir insonning muqaddas burchidir. Axir donolarimiz bekorga aytishmaganku:

Tug'ilgan yerdan ko'ngil uzilmas, Yurt qo'riganning yurti buzilmas.

Yurtda vatanni sevadigan, ardoqlaydigan va himoya qiladigan mardlar bor ekan shu yurt doimo yuksalaveradi, gullayveradi. Xar bir el, xar bir millat uchun o'zining tug'ilib o'sgan vatanidan ardoqliroq maskan bo'lmasa kerak.

Ona vatanini sevish, undagi bor narsalarni ardoqlash va sog'inib yashashlik insoniyat fitratida mavjud bo'lgan nozik his-tuyg'udir. Qaerga bormasin kishi o'z vatanini baribir qumsayveradi. Chunki, inson dunyo yuzini ko'rgach birinchi bo'lib vatanidagi havodan nafas ola boshlaydi, vatanidagi tuproqda ilk qadamlarini qo'yib yurishni o'rganadi, dunyoni tanishni shu vatanni anglashdan boshlaydi. Ilk kindik qoni to'kilgan, dastlabki qadamlarini qo'ygan tuproqni himoya qilishlik barchamizning Vatan oldidagi muqaddas insoniylik burchimiz hamdir.

Mustaqillik yillarida yurtimizda davom etayotgan moddiy va ma'naviy taraqqiyot asosida tinchlikni saqlash, iqtisodiyotni rivojlantirish va xalqimiz turmush darajasini yanada yuksaltirish borasida ulkan natijalarga erishildi. Shu maqsadda 1992-yil 14-yanvar kuni mustaqil davlatimiz tarixida yana bir muhim voqea yuz berdi. Huddi mana shu kun Respublikamiz Qurolli Kuchlari tashkil topdi. 1993-yildan e'tiboran 14-yanvar yurtimizda «Vatan himoyachilari kuni»- deb e'lon qilindi. Bu yil Respublikamiz Qurolli Kuchlari tashkil topganiga 25 yil to'ladi. Bunday qisqa vaqt davomida milliy armiyamiz hech bir mamlakatdan ortda qolmaydigan darajadagi qurol-aslahalarga, jangovor uskunalarga ega bo'ldi. Respublikamiz Qurolli Kuchlarida xizmat qilayotgan askarlarning saviyasi esa ham ma'nan, ham jismonan yuksak darajaga yetib ulgirdi desak aslo mubolag'a qilmagan bo'lamiz. Yurtimizda xar yili 14-yanvar kuni «Vatan himoyachilari kuni» ga bag'ishlab turli bayram dasturlari, ko'rik-tanlovlar, davra suxbatlari, musobaqalar o'tkaziladi va o'z Vataniga chin sadoqat bilan xizmat qilib kelayotgan bir qator xarbiylarimiz yuksak davlat mukofotlari bilan taqdirlanadi.

Bunday dasturlar Vatanimiz himoyachilarini rag'batlantirishga xizmat qilibgina qolmay, atrofdagi yoshlarga vatanga mehr-muhabbat, vatanimiz himoyachilariga nisbatan yuksak ehtirom tuyg'ularini shakillanib borishiga yordam beradi va bo'lajak Vatan himoyachilari ma'naviyatlarini yuqori darajaga ko'tarib, jismonan baquvvat, aqlan yetuk, sergak bo'lib kamolotga yetishishlarida katta ahamiyat kasb etadi. Muxtasar qilib aytganda, mustaqillik yillarida Qurolli Kuchlarimiz salohiyatini mustahkamlash, zamonaviylashtirish va isloh qilish yo'lida amalga oshirilgan barcha sa'y-harakatlar mustaqilligimizni asrab-avaylash, sarhadlarimiz daxlsizligi, osmonimiz musaffoligi hamda el-yurtimiz osoyishtaligini ta'minlashga qaratilgan bilan ahamiyatlidir.

Ma'lumki, Mustaqilligimizning ilk yillaridanoq mamlakatimiz mudofaasini kuchaytirish masalasi davlatimiz siyosatining eng muhim ustuvor yo'nalishlaridan biri deb belgilandi. Yurtboshimizning Mudofaa ishlari vazirligini tashkil etish to'g'risidagi Farmoni bilan bu boradagi ishlarga tamal toshi qo'yildi. Keyinchalik Mudofaa ishlari vazirligiga aylantirildi.

1992 yil 14-yanvar kuni esa mustaqil davlatimiz tarixida yana bir muhim tadbirga qo'l urildi. Respublika Oliy Kengashining "O'zbekiston Respublikasi hududida joylashgan harbiy qismlar va harbiy o'quv muassasalari to'g'risida"gi qarori bilan mamlakatimiz hududidagi barcha harbiy tuzilmalar mustaqil O'zbekiston tasarrufiga o'tkazildi. Davlatimiz rahbari tashabbusiga asosan qabul qilingan mazkur hujjat armiyamizni isloh qilishning uzoq muddatli dasturi ishlab chiqilishiga yo'l ochdi. 1993-yilning 29-dekabrida 14-yanvar jonajon yurtimizda "Vatan himoyachilari kuni" deb e'lon qilindi.

Hozirgi kunda hayotning o'zi Qurolli Kuchlarni boshqarish, rejalashtirish va qo'llash tizimida zamonaviy axborot-kommunikasiya texnologiyalardan keng foydalanish, boshqaruvning informatsion vositalari va harbiy aloqa tizimlarini uyg'unlashtirishni, Qurolli Kuchlarimiz axborot-kommunikasiyalarining raqamli yagona tarmog'ini yaratishni taqozo etmoqda. Milliy armiyamizni bosqichma-bosqich va tizimli ravishda shakllantirishda, avvalo, O'zbekistonning mintaqamizda va hozirgi dunyoda tutgan geostrategik va geosiyosiy o'rnini, mamlakatimiz havfsizligiga qarshi qaratilgan jiddiy ichki va tashqi tahdid va xatarlarni, ayniqsa, kuchayib va faollashib borayotgan xalqaro terrorchilik, ekstremizm, tobora ko'lamini kengayib borayotgan narkoagressiya, ommaviy qirg'in qurollarining tarqalishi kabi balo-qazolarni hisobga olgan holda amalga oshirildi. Armiyamiz jahon harbiy qurilishining eng ilg'or tajribalarini o'zida mujassam etgan bo'lib, ayni paytda milliy jangovar an'analarimizni yuksak sadoqat bilan davom ettirmoqda, shu bilan birga, mintaqamizda ro'y berish ehtimoli mavjud bo'lgan harbiy harakatlar va jangovar amaliyotlar ham har tomonlama e'tiborga olinmoqda. Harbiy o'quv yurtlarimizdagi ta'lim tizimi tubdan o'zgarimoqda, ularda bo'lg'usi ofiserlarni tayyorlash va tarbiyalash hozirgi zamon talablariga to'la mos keladigan, prinsipial jihatdan mutlaqo yangi bo'lgan o'quv-texnik va ma'naviy-ahloqiy asosda yo'lga qo'yilgan. Armiya saflariga, avvalombor, mustaqil va suveren O'zbekistonimizga xizmat qilish, uning manfaatlarini va sarhadlarini, xalqimizning tinch va osuda hayotini himoya qilishga azmu qaror qilgan mard va fidoyi, intellektual jihatdan tarbiya topgan yetuk kadrlar keldi.

O'tgan davr mobaynida amalga oshirilgan keng ko'lamli islohatlar tufayli yurtimiz xavfsizligini, sarhadlarimiz dahlsizligini ishonchli himoya qilishga, aholimizning tinch va osuda hayotiga qarshi qaratilgan har qanday g'arazli urinishlarning oldini olishga qodir bo'lgan, ixcham, tezkor, tashkiliy jihatdan mukammal, zamonaviy qurol-yarog' va harbiy texnika bilan ta'minlangan milliy armiyamiz shakllantirildi.

Bugungi kun yurtimiz o'g'lonlari buyuk bobokalonimiz izdoshi bo'lib kelmoqda. Ulug' ajdodlarimizning ma'naviy olami xususida fikr yuritganda, butun dunyoga ma'lum va mashhur bo'lgan Sohibqiron Amir Temur bobomiz haqida alohida to'xtalib o'tamiz. Chunki azmu shijoat, mardlik va donishmandlik ramzi bo'lgan bu mumtoz siymo buyuk saltanat barpo etib, davlatchilik borasida o'zida ham amaliy, ham nazariy meros qoldirdi, ilmu fan, madaniyat, bunyodkorlik, din va ma'naviyat rivojiga keng yo'l ochdi. Yuqorida keltirilgan fikr-mulohazalar va dalillardan ko'rinib turibdiki, davlat arbobi yoshligidan juda tadbirkor, ishning ko'zini biladigan shahs bo'lgan, u ayniqsa, boshqaruvning nozik, ko'pchilik uchun tushunish qiyin bo'lgan sirlarini yaxshi o'zlashtirgan. Uning dunyoqarashida davlatga, harbiy ishlarga bo'lgan qiziqishi yoshligidan uyg'onadi. Uni ulamolar imtihon qilishib, quvvat xotirasiga tasannolar aytishgan.

Vatan ostonadan, inson yashab nafas olib turgan go'shadan, insonning kindik qoni to'kilgan xonadon tuprog'idan boshlanadi. Shu bois, inson ilk bor nafas olib, ulg'ayib voyaga yetgan ona zaminga mehr-muhabbat va sadoqatda bo'lishi, uning har bir hovuch muqaddas tuprog'ini ko'ziga to'tiyodek surtishi, unga nisbatan bir umr farzandlik hissi bilan yashashi uning uchun ham farz, ham qarzdir. Vatanimiz tuprog'idagi har bir qarich yer muqaddas hisoblanadi. Shuning uchun ajdodlarimiz yurt tuprog'ini ko'zlariga to'tiyo etganlar, qayerga borsa ham Vatan yodi bilan nafas olganlar.

Dunyoda Vatan tuyg'usi degan mukaddas va aziz tushuncha bor. Yani Vatan tuyg'usi-bu Vatanni himoya qilib, jonajon Vatan deya fido bo'lgan To'maris, Shiroq, Spitamen, Najmiddin Kubro, Solihbek dodxo, mulla Alimqul dodxo singari yuzlab sheryurak ajdodlarimizni eslashdir. Tomirida oxirgi tomchi qoni qolguncha dushmanga qarshi kurashgan Jaloliddin Manguberdi, Temur Malik, Shermuhammadbek, Madaminbek, Ibrohimbek, Namoz botir singari bo'ysinmas bahodirlarning, o'g'ir kunlarda qardoshlarga elkadosh bolay deb, harbiy vazirlik lavozimidan iste'foga chiqib, ota yurti Turkistonga kelib, ayovsiz janglarda halok bo'lgan Anvar poshshoning, qullikdan o'limni afzal bilgan Oqmasjid, Chimkent, Avliyoota, Jizzah, Samarqand, Zirabuloq himoyachilarining nomini yodga olishdir.

Vatan tuyg'usi-bu aziz va go'zal Vatanimizga yuksak etiqod bilan yashash, unga hamisha sadoqatli bo'lishdir. Yurtimiz odamlari Vatanimizdan tashqarida baxt-saodatga erisha olmaydilar. Har bir insonning o'z Vatani uning uchun dunyodagi eng go'zal va muqaddas makondir. Vatanga mehr-muhabati bo'lmagan insonni otanasiga mehri bor desalar, bunga ishonib bo'lmaydi. Ona Vatanimizga sadoqatli bo'lish, ajdodlar merosiga qiziqish, milliy ma'naviyatdan baxramandlik, o'ziga ishonch, kelajak oldida ma'sullik tuyg'ularini tarbiyalaydi.

Ta'lim muassasalarida "Vatan himoyachilari kuni" tadbirlarini o'tkazishning mazmun-mohiyati shundan iboratki, o'quvchilardan Respublikamiz Qurolli kuchlarining salohiyati va obro'si, mamlakatimiz mustaqilligi hamda xududiy yaxlitligi, xalqimizning tinch hayotini va mustaqillikni mustahkamlash yo'lidagi bunyodkorlik mehnatini himoya qilish, yosh avlodni vatanparvarlik ruhida tarbiyalashdagi ahamiyatini keng yoritib berish, ularni o'z vataniga sodiq va fidoiy insonlar etib tarbiyalash barcha ta'lim muassasalarining pedagogik jamoasining eng muhim vazifalaridan biriga aylangan. Bugungi kunda o'quvchi yoshlarda vatan ravnaqi, yurt tinchligi, xalq farovonligi, komil inson, ijtimoiy hamkorlik kabi milliy g'oyalarning asosiy yo'nalishlarini shakllantirish, bu ta'lim muassasalaridagi ma'naviy-ma'rifiy ishlarni yanada takomillashtirish an'anaga aylanib bormoqda. Yoshlarni harbiy xizmatga kuzatish marosimlarini tantanali o'tkazish ham vatanparvarlik tizimiga kiradi. Vatanimiz, xalqimiz tinchligi va osoyishtaligini

ishonchli himoya qilish, bugungi kunda har bir yigit qizning orzusi va burchiga aylanib bormoqda.

Bugungi yoshlarimiz mustaqil Vatanimizning posbonlaridir. Biz navqiron avlod vakillarini barkamol, yetuk kishilar qilib voyaga yetkazsak, ularning har birida or-nomus, milliy g'ururni izchil shakllantirib borsak, Vatanimiz shunchalik qudratli davlatga aylanadi. Vatanni, xalqimiz tinchligi va osoyishtaligini ishonchli himoya qilish, vatanparvar bo'lish, sodiqlik, fidoyilik tuyg'ularini xis etib yashayotgan yoshlarimiz mustaqil yurtimizning kelajagidir. Biz qo'lga kiritgan bunday yutuqlar bilan muqaddas yurtimizda yashayotgan, millati, dini va e'tiqodidan qat'i nazar, har bir inson haqli ravishda faxrlansa arziydi. 14-yanvar Vatan himoyachilari kuni va O'zbekiston Respublikasi Qurolli Kuchlari tashkil etilganining 31 yilligi maktablarda, litseylarda, oliy o'quv yurtlarida hamda boshqa tashkilotlarda nishonlanadi. Yurt tinchligini himoya qilishda har bir soha vakillari o'z sohasi doirasida hissa qo'shishlari lozim. Masalan o'qituvchi-murabbiylar o'quvchilarga vatan yagonaligi, vatan ximoyasi muqaddas burch ekanini tushuntirib borsalar, o'sib kelayotgan yosh avlod vatanga sadoqat hissi bilan o'sib-ulg'ayib kamol topadi.

Natijada kelajak avlodlarimiz yurt himoyasi naqadar ulkan vazifamiz ekanini qalbdan his qiladilar va bunga qattiq bel bog'lagan vatanparvarlar bo'lib kamol topadilar. Mutafakkirlardan biri shunday degan ekan: «Vatanparvar-o'z vatani kamoloti yo'lida o'z xalqiga muhabbati tufayli moli, kuch-g'ayrati tugul jonini ham ayamaydigan, xalki va vatanining ozodligi, farovonligi uchun bor budini fido qiluvchi insondir». Bunday vatanparvarlari bor yurt esa doimo tinch, osmoni musaffo, xalqi ahl, rizqi mo'l, hayoti esa farovon bo'ladi. Xaqiqatdan ham, Vatan himoyachisi bo'lishlik eng sharaflari va oliy kasb ekanligini yaxshi bilgan yigitlarimiz xar tomonlama, ham jismoniy, ham ma'naviy jihatdan loyiq bo'lishlikni yaxshi anglaydilar, ana shu sifat va hislatlarni egallashga doimo harakat qiladilar. Bu vazifalari bilan ular nafaqat o'z Vatani balki, eng yaqinlari bo'lmish ota-onalari, qavmu-qarindoshlari, tug'ilib o'sgan maskanlari, yurtlaridagi barcha tog'u-toshlar, gul va rayhonlarni himoya qilgan bo'ladilar.

Foydanilgan adabiyotlar:

1. Yagonasan, muqaddassan Vatanim, sevgi va sadoqatim senga baxshida, go'zal O'zbekistonim! Uslubiy qo'llanma. Toshkent. "Ma'naviyat" 2014.
2. Biz nechun sevamiz, O'zbekistonni. Madaniyat 5 oktyabr. 2020 y.